

KOVINIO ŠAUDYMO SUBTILYBĖS

Šiuo pereinamuoju į profesionalią kariuomenę laikotarpiu norisi padiskutuoti ir apie kovinio rengimo, o jeigu tiksliau, kovinio šaudymo transformaciją. Turiu omenyje ne visišką požiūrio į kovinį šaudymą pakeitimą, bet tiesiog profesionalesnį požiūrį į kariui gana aktualų dalyką.

Kas yra asmeninis ginklas?

Keletą kartų teko dalyvauti kariuomenės daliniuose organizuotose šaudymo iš pistoleto varžybose. Varžybos kaip varžybos, tik kariai šaudė ne savo ginklais. Organizatorių nuomone, buvo suvienodintos sąlygos visiems dalyviams. Esu linkęs su tuo nesutikti. Visų pirma sąlygos nebuvo suvienodintos, nes tie kariai, kurie šaudė nors ir ne iš savo tarnybinio ginklo, bet iš tokio pat ginklo modelio, turėjo pranašumą. Rezultatais, be jokios abejonės, ne visi liko patenkinti. Be to, kariuomenės varžybose šaudant tenkinamasi dažniausiai vienu pratimu, per kurį kariai net nespėja suprasti, kur paskolintas ginklas „muša“, ir nespėja pripratinti prie jo savo rankų. Man taip pat teko tai patirti – per treniruotę su savo ginklu tą patį pratimą atlikau tiesiog puikiai, o per varžybas nesupratau, ką dariau su ginklu. Kodėl sunku siekti gerų rezultatų, jei ginklas keičiamas dažniau, nei prie jo priprantama?

Kiekvienas ginklas turi savitą charakterį. Skiriasi rankenos kampas, forma, ilgis, kiekvienas

ginklas turi savitą nuleistuko eigą ir reikalauja skirtingos nuspaudimo jėgos, nuleistukas nevienodai nutolęs nuo rankenos, skirtingas ginklų svoris, nevienodi taikikliai ir kryptukai, atatrunkos jėga ir poveikis. Panašu, kad išvardijau pakankamai daug faktorių, kurie visi be išimties turi reikšmės norint taikliai pataikyti.

Prie kiekvieno ginklo, ilgiau juo šaudant, pripranta rankos. Raumenys pripranta prie jam būdingo rankenos kampo, svorio, nuleistuko nuspaudimo jėgos ir ilgio. Paėmus į rankas kitą ginklą, kryptukas, nukreipus jį į taikinį, retai „atsigula“ ten, kur norėtų šaulys. Vėl iš naujo reikia pratinti rankas ir akis prie naujojo ginklo. Ginklo ergonomika, kūno prisitaikymas

(arba ginklo pritaikymas prie kūno) yra būtini dalykai, norint pasiekti gerų rezultatų. Snaiperių seminaro metu teko išbandyti skirtingus snaiperinius ginklus. Iššovęs tris šūvius iš 300 Win. Mag. kalibro snaiperio šautuvo, nepasiekiau tokių rezultatų, kaip su savo SAKO TRG 22, nors 300-asis kalibras yra pranašesnis už 308-ąjį. Be to, vidutinis pataikymo taškas nesutapo su taikymosi tašku. Jei tai būtų nutikę tik man, galima būtų teigti, kad kaltas šaulys. Deja, tas pat nutiko ir kitiems kolegoms. Todėl kiekvienas snaiperis pritaiko ginklą individualiai ir su niekuo juo nesidalija.

Taigi asmeninis ginklas yra tas, su kuriuo šaulys dirba, o ne tas, kurį tenka paimti į rankas kartą per mėnesį.

Kaip pasiekti geresnių rezultatų?

Ar niekada nebandėte išmokti karatė iš vadovėlio? Jeigu ir bandėte, tai veikiausiai ilgai nesusipratote, kad darote kažką ne taip. Tas pats yra ir su koviniu šaudymu. Žinojimo ar vadovėlio neužtenka, reikia, kad šalia būtų patyręs instruktorius, kuris kvalifikuotai išmokytų šaudymo pagrindų. Turėdamas šaudymo pagrindus, šaulys pats gali tobulinti įgūdžius, tačiau negalima užsisklęsti savyje, kaip sakoma, virti savose sultyse. Būtina dalyvauti renginiuose ir už sistemos ribų, kad pamatytum kitokių šaudymo būdų, pasidalytum patirtimi su kitų žinybų šauliais. Tai skatina tobulėti. Pa-

Situacinio šaudymo pratybos Centriname poligone.

tyrę šauliai dažnai pajuokauja, kad kuo daugiau šauda, tuo aiškiau supranta, kad nemo-ka šaudyti. Iš tiesų, kol šaulys taip galvoja, jis tobulėja.

Kad ir kur šaudytume, kariuomenėje ar policijoje, svarbu turėti tinkamai įrengtas šaudyklas – pagal poreikį ir specifi-ką. Kadangi šiais laikais mūšiai persikėlė į miestus, situacinio šaudymo įgūdžiai yra be

galo svarbūs. Kad karius paruoštume mūšiams mieste, reikia mokytis kariauti mieste. Reikia įrengti mūšio mieste treniruoklius, mokytis šaudyti pastatuose, naudotis visais turimais asme- niniais ginklais. Labai gerai, kad situacinio šau- dymo jau imtasi mokytis Kovinio rengimo centre Nemenčinėje, tačiau jų parengtame kurse šiek tiek sumaišytas individualus situacinis šaudymas su taktiniu koviniu šaudymu. Situacinis šaudymas galėtų būti paskutinė pakopa prieš imantis kolektyvinių veiksmų, t. y. taktinio kovi- nio šaudymo skyriaus, būrio, grupės sudėtyje. Situacinio arba praktinio šaudymo kurso pirminė idėja buvo išmokyti karius saugiai ir efekty- viai naudoti asmeninius ginklus, išmokyti tei- singų individualių įgūdžių: saugaus elgesio su parengtu šūviui ginklu neįprastoje aplinkoje, šaudymo padėčių keitimo su pistoletu ir auto-

matiniu šautuvu, judėjimo atvirose ir uždaroje erdvėse, taiklaus ir greito šaudymo iš didesnių ir mažesnių atstumų, šaudyti dupletais, taktinio dėtuvų keitimo. Kad iššautum vykusį dupletą, reikia pajusti ginklo atatrunkos jėgą, kontro- liuoti vamzdžio metimą vykstant šūviui aukš- tyn, pajusti, kiek atleisti nuleistuką, kad jis būtų paruoštas kitam šūviui (angl. reset). Nuo suge- bėjimo kontroliuoti atatrunką priklauso dupleto greitis. Du šūvius vieną po kito galima paleisti per apytikriai 0,2 sekundės. Per tris sekundes galima iššauti tris keturis visiškai kontroliuoja- mus šūvius. Du iš eilės paleisti šūviai tai ir yra du taiklūs šūviai, bet ne dupletas. Šaunant du- pletą taikomasi tik pirmuoju šūviu, o nuleistu- kas paspaudžiamas du kartus taip greitai, kad vos spėji pamatyti, kaip kryptukas atsistoja į vietą. Teisingas ginklo laikymas, kūno padėtis

Kovinis šaudy- mas uždaroje šaudykloje.

Pratimai su dažasvydžio ginklais.

ir nuleistuko kontrolė padeda iššauti taiklų du-pletą į už 15–20 metrų esantį žmogaus dydžio taikinį. Mokant individualių situacinio šaudymo įgūdžių nereikėtų naudoti rankinių granatų ir kolektyvinių ginklų, nes tai kariai darys pradėję kitą etapą – taktinį kovinį šaudymą.

Kad išmokytume šaulius, reikia turėti kvalifikuotų instruktorių. Instruktorių mūsų kariuomenėje nėra daug, vos keliolika karių. Dalinių vadai turėtų tai suprasti ir įvertinti. Neturėtų būti sudaromos kliūtys šaudyti mažoms grupėms, kartais sudarytoms tik iš dviejų karių, jei jų kvalifikacija yra pakankama. Instruktoriams būtina tobulintis arba bent jau išlaikyti įgūdžius. Nuo gerų instruktorių priklauso ir padalinių rengimo kokybė.

Kiek šaudyti, kad įgūdžiai tobulėtų? Rekomenduojama bent kartą per savaitę. Tačiau nereikia persistengti. Nuovargis nepadeda kelti meistriškumo, tai greičiau būtų galima pavadinti amunicijos švaistymu. Gerai treniruotei su pistoletu pakanka 100–150 šovinių, o su snaiperio ginklu – ne daugiau kaip 30–40. Automatišku ginklu galima iššaudyti nuo keleto dėtuvų iki 300 šūvių, atsižvelgiant į treniruotės tikslą. Vėliau apima nuovargis ir rezultatai blogėja. Geriausiai baigti treniruotę gera gaida, kad išeitum iš šaudyklos patenkintas rezultatu ir savimi.

Pratimai treniruotei turėtų būti parenkami pagal keliamas užduotis. Jei kariai ruošiasi į Irako dykumas pasienyje su Iranu, tai nebūtina jų sukišti į šaudyklas miške. Gulėjimas trikampėje patrulio bazėje prieš išvykstant į Irako urbanizuotas vietas taip pat yra bergždzias užsiėmimas. Šaudykloje vertėtų daryti tai, kam ruošiamės.

Šaulių lygis turi būti keliamas nuosekliai. Pirmiausiai turime juos išmokyti šaudyti iš stacionarių padėčių, vadovaujantis knygele „Šaudymo kursas. Pėstininkų ginklai“. Vėliau galima pereiti prie praktinio (situacinio) šaudymo. Išmokę taikliai ir greitai šaudyti pereiname į aukštesnį lygį – kovinį (angl. combat) šaudymą, kuomet ginklas naudojamas judant, išsisukant nuo priešininko kulkų. Mokant kovinio šaudymo patogu naudoti dažasvydžio (angl. paintball) arba šratasvydžio (angl. airsoft) ginklus, kuomet du priešininkai gali kovoti dvikovoje. Pasaulyje jau paplitę mažesnio nei įprastas kalibro dažasvydžio ginklai, kurių šaudmens diametras yra apie 11 mm (normalus dažasvydžio šaudmenų kalibras yra apie 18 mm). Jie yra beveik tikslios kovinių ginklų kopijos, valdymas taip pat panašus. Tokios treniruotės padeda pasiekti ne tiek puikių šaudymo rezultatų, kiek suvokimo apie kūno įgūdžių ir reakcijos reikšmę mokantis kovinio šaudymo. Tai padeda įgyti praktinių įgūdžių, siekiant prana-

Vien vadovėlio neužtenka, reikia, kad šalia būtų patyręs instruktorius.

šumo mūšio lauke ne tik ginklu, bet ir teisingai išugdytais refleksais. Kai karys išsiugdo šiuos refleksus ir išmoksta taikliai ir saugiai šaudyti, galima pereiti prie kito etapo – taktinio kovinio šaudymo. Taktinis kovinis šaudymas reikalingas tam, kad karys sugebėtų jausti draugus šalia savęs, sugebėtų kontroliuoti savo veiksmus su ginklu ir saugiai įvykdytų kolektyvines užduotis.

J. psk. Ernestas Kuckailis

Autoriaus ir Jono Gvildžio nuotraukos